

De Pantoeffel

Claire Terryn

Hoeveel poëzie en mysterie ligt er niet verborgen in het woord AFSPANNING? Heel het lokale verenigingsleven werd erdoor aangetrokken en de plaatselijke volkse geest kwam er tot volle wasdom.

“De Pantoeffel” was oorspronkelijk een Spaanse afspanning. Op het einde van de negentiende, begin twintigste eeuw, ging ieder rechtgeaarde Oostendenaar geregeld naar “zijn” café-chantant. Deze inrichtingen waren de eerste stap naar het steeds groter wordend amusementsleven, dat in heel de provincie nergens méér zou bloeien dan in Oostende. Nog zijn er oude Oostendenaars van wie gezegd kan worden, dat de liederen die ze kennen, deze zijn die ze destijds mee zongen in een café-chantant. Die liedjes maken deel uit van onze folklore waar binnenkort niemand nog zal kunnen over vertellen en ze verduidelijken de petite histoire van onze streek.

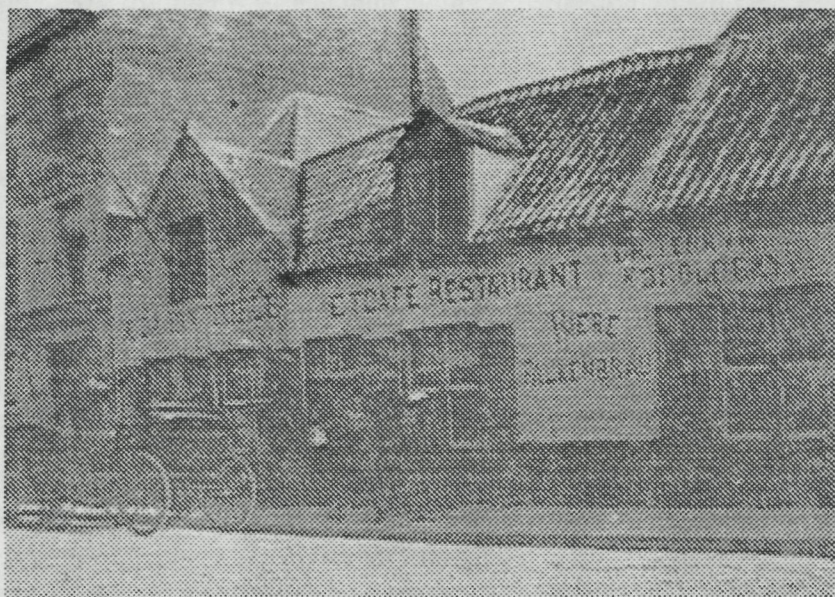
Geen enkele gelagzaal leek beter geschikt om als CAFE-CHANTANT uitverkoren te worden als DE PANTOEFFEL.

En dit zowel op het gebied van de ligging, het uiterlijke aspect als de innerlijke inrichting.

De ligging: een ware droom! Ideaal gelegen op de hoek van de Langestraat en de Christinastraat (vroeger Kernemelkstraat) d.w.z. het meetkundig centrum schier van de “Oude stad”. En toch voldoende bescheiden van de lawaaierige en te hel verlichte Kapelle- en Weststraten verwijderd.

Uiterlijke aspect: het doet ons wat als we bedenken dat dit het oudste huisje van Oostende is. Inderdaad, op de gevel kon men het jaartal 1611 ontcijferen. Drie en een halve eeuw geleden! Alvast één van de allereerste huizen, die na het Beleg van Oostende gebouwd of heropgebouwd werden. Het huis kon niet bogen op een verdieping en vergenoegde zich met een weliswaar uitgestrekt gelijkvloers...

Innerlijke inrichting: een ruime zaal met tamelijk

De 'Pantoeffel' omstreeks 1908

lage zoldering. De tabaksslierten konden in dikke spiralen omhoogkringen tot de opengaande deur de tocht liet werken.

De Pantoeffel moest dus een café-chantant worden. En dat werd ze dan ook. Jarenlang...

Over de eeuwenlange geschiedenis van dit gebouw weten we niet veel, al kreeg Ary Sleeks een kijkje in een verkoopakte uit het begin van de achttiende eeuw, waar er nog volop spraak was van de “Kernemelkstraat”.

Op het einde van de vorige eeuw werd de zaak geëxploiteerd door een zekere weduwe Van Acker. Toen reeds werden er geregeld liedjes gezongen in deze bloeiende herberg.

Het was in 1906, toen de familie Terryn-Kosolosky, de weduwe Van Acker opvolgde, dat de Pantoeffel een ereplaats innam onder de toenmalige talrijke café-chantants van onze stad.

Vader Charles Terryn was aannemer van beroep. Hij vestigde zich met zijn gezin op de Vuurtorenwijk op het einde van de vorige eeuw. Hij werd er aanvankelijk betrokken bij het graaf- en metselwerk van de dokken in het kader van de nieuwe haveninstallaties. Dit onder impuls van onze grote bouwheer Koning Leopold II.

Charles was afkomstig uit het Antwerpse en zijn vrouw Johanna Kosolosky was van Poolse afkomst. Ze hadden twee zonen (Cesar en Alexis)

en een dochter (Emmerence). De zaak draaide goed en de kinderen kregen een verzorgde opvoeding. De jongens gingen naar het Atheneum in de Ooststraat en de dochter naar de "Ecole Moyenne" in de H. Serruyslaan.

Karel en Netje (zoals ze in het omgangsleven genoemd werden) ontpopten zich tot schrandere uitbaters. De tijden waren gunstig, Oostende bloeide meer dan ooit. De reismogelijkheden waren steeds groter en brachten veel toeristen van binnen- en buitenland naar onze gewesten: de Nord-Express ging tot St.-Petersburg, de Oriënt-Express naar Istanboul, de Vienna-Express naar het eeuwige Wenen, en de mailboten brachten Londen dichterbij.

De hoogste klasse logeerde natuurlijk in het Kursaal en de grote luxehotels.

Maar de inwoners zelf: de horeca-mensen, de handelaars en bedienden gingen, onder andere, naar de Pantoeffel. Geëvolueerde eerbiedwaardige burgers evenals de middelmatig gefortuneerde toeristen waren ook dikwijls van de partij. Nu en dan kwam er iemand van de high-life klasse langs.

De Pantoeffel werd stilaan vermaard buiten onze gewesten. Er werd geput uit het lichtklassieke muziekrepertoire en geregeld inspireerden operettes en beroemde opera's de dansdeuntjes.

De hits van die tijd waren de toppers van Maurice Chevalier, Mistinguet, Yvonne Printemps ...

Vanzelfsprekend mochten de verbruikers eveneens optreden. Jan Van Wulpen, onze bekendste volkszanger-dichter, droeg bij tot de gemoedelijke en ongekunstelde sfeer. Hij behoort tot de galerij der oude Oostendse volkstypes.

Gezelschapsliederden, straatliedjes, brasserie-muziek, salonmuziek en potpouri's vulden deze caleidoscoop aan. De ritmes uit die tijd waren hoofdzakelijk de wals, de scottish, de mazurka en de quadrille, want er werd ook regelmatig gedanst.

De Pantoeffel was vermaard voor de kwaliteit van zijn "artiesten". Karel recruteerde ze vooral in de "Ancien Belgique" te Brussel. Ze leefden samen met de uitbaters als één grote familie. Ze werden aangeworven voor het seizoen en de besten onder hen kwamen jaar na jaar terug. Ze werden benijd door hun collega's. Iedereen wist dat de Pantoeffel de "Zoeten Inval" was.

Maar de Eerste Wereldoorlog brak uit en het zingen en dansen vielen stil. De Duitsers bezetten de Pantoeffel evenals een deel van de Langestraat. In de Christinastraat betrokken ze de huizenblok tot aan de huidige Ensorgalerij (deze liep toen nog niet door tot in de Christinastraat). Al deze handelshuizen communiceerden via de zogenaamde "koertjes" om. Ieder huis kreeg een bestemming: het ene werd omgebouwd tot militaire keuken, het andere werd een inrit tot de paardenstallingen die ingericht werden in de gemene delen. Er werd

nog steeds nu en dan gedanst. Weemoedige muziek en zang weerklonk er vaak. Het waren heimatliederen. De Duitsers stonden als goede muziekbeoefenaars bekend. Omzeggens geen Oostendenaar kwam er nog.

Karel en Netje woonden teruggetrokken in het piepkleine huisje aan de kant van de Christinastraat. Dit huisje behoorde tot de oorspronkelijke afspanning. Hun dochter was toen reeds getrouwd. Hun zonen brachten vier jaar door aan het IJzerfront. Ze werden beide vereerd met de vuurkruisers-medaille.

Na de Wapenstilstand werd er uitbundig gezongen. Overal, op straat en in alle drankgelegenheden. Met weemoed werd nog aan de belle époque-deuntjes herinnerd. De glansjaren waren voorbij. De oude café-chantants waren op sterven na dood.

Charles Terryn werd oud en stierf na een langdurige ziekte in 1932. Zijn vrouw overleefde hem nog 20 jaar.

Graag hoorden wij onze ouders uit de jaren van hun jeugd vertellen.

Enkele van deze herinneringen oprakelen is in feite een gedachte vol piëteit aan hen wijden...

Vader, zoon en kleinzoon Terryn

BIOGRAFIE

- "Oude Oostendse afspanningen, danszalen, cafés-chantants." - Ary Sleeks
- "Liedjes en deuntjes van uit en over Oostende." - Jef Klausning - Uitgeverij Emiel Decock
- Eigen herinneringen
- Mondelinge navraag
- Foto's: eigen bezit.

- Archieven: Harry Van Loo.

In bijlage ter verwijzing naar Ary Sleeks, fragment uit het huwelijkskontrakt (tweede huwelijk) van Thomas Laurentius Van Loo (geboren te Oostende in 1715 en overleden aldaar in 1778). Hierin is reeds duidelijk sprake van de "herberghe genaemt den pantouffel". (Zie op bladzijde 66)

Beginnende van links zien we: Alexis Terryn (2de), Karel Terryn (4de), Bertha Deketelaere (5de) en Carlo Terryn (6de)

Beginnende van links zien we: Netje Terryn (2de), Carlo Terryn (4de - zoon van Alexis), Bertha Deketelaere (5de - vrouw van Alexis), Alexis Terryn (6de) en André Terryn (8ste - zoon van Cesar)